

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vitae Sanctorvm

complectens sanctos Mensium, Aprilis, Maii & Ivnii

Lippeloo, Zacharias

Coloniae Agrippinæ, 1603

Vita & Martyrivi S. Adalberti secundi Pragensis Episcopi. ex ea quæ fide optimè apud Surium inuenitur. Occubuit martyrio anno Domini 997.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42716

*Cæcere, cæde, sivi, vinculis, fame, frigore flammis,
Confessus Christum: duxit ad astra caput.
Qui virtute potens, Orientis in arce sepultus:
Ecce sub occiduo cardine, præbet opem.*

VITA & MARTYRIVM S. ADALBERTI
secundi Pragensis Episcopi. ex ea qua fide opti-
me apud Surium inuenitur. Occubuit martyrio
anno Domini 997.

C. Baron. in
not. Martyr.
Rom.

Adalbertus in Boëmia claris admodum
ortus natalibus, & dignitate inter suos ac
gloria præcipuis, diuino proculdubio nu-
mine in lucem editus, ad magnam ecclesiæ vtili-
tatem ab ipso ortu destinatus est. Nam cum in
morbum periculosum, & planè mortiferum in-
cidisset, & parentes multis lachrymis morientis
sui exitum prosequerentur, fuit repente à mor-
tis ipsius faucibus, præter omnè spem, votis præ-
cibusque parentum, ad vitam reuocatus. Decur-
sus autem rudis infantix balbutientibus annis,
traditus est Magdeburgi literarum disciplinis
imbuendus, quas cum annis admodum nouem,
magno cum tædio ac labore imbibisset, onustus
dulcis sapientix liquoribus, ad patriam remea-
uit. At verò quanquam magnam suis ipse paren-
tibus, expectato diu reditu voluptatem adferret,
tantam tamen deprauatis moribus, ac nimia vi-
uendi libertate molestiam intulit, vt breui hau-
slam ex eius conspectu lætitiã, grauiore mœ-
stia obscuraret, luctuque ac lachrymis paren-
tes deformeret. Incumbebat iocis puerilibus, læ-
sciuam intemperatè exercebat, & cibo potui-
que, pecudis instar deditus, diuinas leges per
summum scelus conculcabat.

23. Aprilis.

Patria eius.

Traditur
litteris.

In inuenili
ætate fuit
valdè læsci-
uus, & di-
scelus.

Interea

Interea Boëmiæ prouinciæ antistes morbo corripitur: accedit Adalbertus, adstat morbo do, contemplatur humanæ vitæ miseriam, trememq; mundi huius gloriam. Tandem aucterribundum antistitem, desperata voce omnem lucis spem abijcientem, clamantemque ab mundis spiritibus se ad tartareum chaos detari. Ingenti sanè horrore corripitur, ac salu diuini iudicij timore perculsus, fræna ponit, tota que mente ad certum salutis iter me vicam que componit, ac postremò tam excellen ti virtutum omnium splendore, pristina vitæ nebras dispellit, populum que illustrat, ut in mani omnium sententia, demortui dignitate gnissimus iudicaretur.

Episcopi
Pragensis
horrenda
mors.

Redit ad sanam mentem Adalbertus. Creatur Pragensis Episcopus.

Benignitas eius in pauperes.

Igitur electus episcopus, & summo cum honore ac gloria in sede inuitus collocatus, ab se longè ab eo, qui antè fuerat, exhibuit. Opus illis quantusque mutatus ab illo, qui paulò post diuitias huius mundi gloriamque, rapaciter cursu tendebat, tota que mente terrenis in rebus sepultus, sola que carni grata erant, amiserat. Nunc verò mutato cursu, sola celestibus suspirabat, prorsus ut ambabus, quod auro inibus thesauros exhauriret, quibus pauperum inopiæ miro studio consulebat. Erat illi summo voluptati, dies cum noctibus, in precibus ac chrymis insumere, quibus veteris vitæ detestabilem exurebat; Contra noxias voluptates, & laborem surgentium vitiorum, omni arte, omni virtutum occurrebat, donec desideriorum euelleret, terrenas que delectationes vinceret. multa interim passus, proficuum, ingentem sudorem, pro multorum salute ad finem perueniret. Mirabantur feruorem eius omnes,

latus illi
les, rigid
terre pri
in inuidi
ceruicis,
Jeru
cranem
subfanna
Tunc

furorè, in
tiam ruen
cibus que
tate, excu
ta loca,
generis sa
igitur ing
tra loca v
calestis v
tum mon
dedicauit
sanctitati
mnibus n
caeli quid
Postea

tate offer
piscopum
& eloque
ac ipem v
tum que r
veniente
pis, comp
intras lib
dere pecc
oppressus
dit: atq;

latus illi proximè clauderant amatores carnalium, rigidum vitæ genus odio habebant, & apud terræ primates, fidei criminibus atq; calumnijs in mundiciam trahebant. Populus interim duræ cervicis, seruus libidinum factus, per omnia scelerum genera vagabatur, & monentem ac oblectantem nequicquam antistitem repellentem, subsannabantque.

Ridetur ac repellitur à populo vitia eorum corrigere cupiens.

Tunc Adelbertus, cum populum tanto mentis furore, in omnium vitiorum scelerumque licentiam ruentem, ad salutis viam nullis monitis, precibusque reuocare, posse se cerneret, relicta civitate, excussioq; in eam pedum pulvere, sacrosancta loca, in quibus Christus Dominus humani generis salutem operatus est, inuisere statuit. Iter igitur ingressus, cum Romæ tū Hierosolymis, sacra loca venerabundus obiuit, ac tandem maiore celestis vitæ desiderio inflammatus. Romæ se totum monasticæ vitæ disciplinis, ad S. Bonifacium dedicauit. Ibi suscepto habitu, tanta virtutum ac sanctitatis integritate Christo militauit, vt ab omnibus mira charitate amplecteretur, & tanquam aliquidam incolam suspiceretur.

It Hierosolymam.

Fit monachus.

Postea terræ populus, suorum scelerum foeditate offensus, & in via iniquitatis iam lassatus, episcopum suum, pluribus quàm antè, & pietatis & eloquentiæ luminibus fulgentem reuocauit: ac vitam meliorem ostendens, tandè diu multumque reluctantem, ad sedem reduxit. Et quidè venientem pastorem, magno cum gaudio excepit, compressaq; pristina viuendi consuetudine infusas libidines nonnihil repressit: sed mox pondere peccatorum, quod nondū planè abiecerat, oppressus, in voraginem scelerum suorum decidit: atq; adiutrices episcopi manus, quibus eos

Reuocatus à suis.

extra.

extrahere nitebatur, pertinaciter recusavit, per
tiusq; in sceleribus suis præfocari, q̄ sacri am
tis salutifera monita ad aures admittere maluit.

S. Adalbertus
subditorum
suorum offen
sus peccatis,
iterum Ro
mam abiit.

Tum diuinus heros, conscenso equo dulcedi
mam reuisit, & quasi post pericula maris equi
nauis optatum portum occupauit. Sic secretorum
nasterij sinus, charam requiem intrans, pulcherrimam
Rachel amplexabatur, sacrisque delicijs elata

**Synodus Ro
mana cõpel
lit eum re
dire ad suos.**

tem animam, nocte dieque sedulus pascebat. Multo
multo post, Romæ congregata est Synodus, qua
Moguntinus Archiepiscopus, episcopi
atum à monasterij quiete, ad relictos greges
mittendum esse voluit. Cui Papa Gregorius
nominis quintus, consentiens, susceptum
gregem non posse impunè eum dimittere, m
tis scripturæ sententijs asseueravit; postea
sedentes episcopi, volentem nolentemque ad
bertum, ni pareat, vinculis anathematis con
stringendum definiunt. At ille ad Papam

**Oratio S. A
dalberti, ad
Gregorium
papam V.**

pater, inquit, sanctissime, eone me redire con
pellis, vbi animarum fructum faciam nullius
detrimenta verò salutis mea capiam maximam
Quæso te mitiga ærumnam meam, tristisque
cessui vel vnicum tribue solatium. Si oves
verba vitæ spernere pergunt, liceat mihi vel
exteras & incultas gentes transire. Acquirent
bens voluntati hominis Dei, Papa Gregorius
quanquam non sine animi dolore, propter inter
ruptam quietem, abeuntem, exultantem tamen
propter martyrij spem, cuius longo desiderio
debat, à se dimisit.

**Petit Ducem
Polonorum.**

Ergò quæ suo labori adiutorè Deus præparauit
uerat. Ducem Polonorum Boleslaum rerum dubiarum
petijt, cuius auxilio, ad populum sibi committendum
& multoties cõtradicentem, nuncios suos destinauit.

nit. Sed illi præter plenâ contumelijs legatione
 aculerūt nihil. Ille, accepto libello repudij, istis
 contumelijs nõ aliter exhilaratus fuit, quã hoës,
 oblati præter spẽ honoribus ac diuitijs, lætari
 solent. Igitur solutis vinculis sacer antistes, tota
 mētis auditate martyrij desiderij arripuit, iun-
 ctisq; duob' socijs, quos sacro bello portandoq;
 euãgelio aptiores iudicabat, itineris sibi comi-
 tes delegit. Nec mora. Est in parte regni Boëmiæ
 ciuitas magna, quã Gnesnam vocant (vbi sacrũ e-
 ius corpus, multis admodum miraculis clarum
 sepulũ iacet) ibi dum precibus & sacrificijs pro
 populi illius salute die noctuq; diuinã implorat
 misericordiã, multos Christo lucrificat, multos
 natu grandes, & foedis peccatorum sordibus
 inueteratos, purissimo regenerationis lauacro
 mundat, mundatosq; in Christi ouile introdu-
 cit. Inde nullas neçtens moras, nauim conscen-
 dit, ac varijs maris superatis periculis, tandem
 Prussorum terræ clanculum appulit. Erat gens
 planè barbara, adeoque moribus efferata, vt si-
 licis instar, salutaria dogmata repelleret, ac ne-
 minem prorsus salutem adferentem admitteret.
 Vndè trepidi sanè nauæ, sanctum Antistitem
 festinãter exposuere, nocturnoq; remeantes au-
 xilio, securã fugã capeffuerunt. At Christi miles,
 incredibili pereuntiu animarũ zelo flagrans, duo-
 bus cũ socijs, paruũ quendã locum, in sula, forma
 & situ haud abfimilem, intrauit. Ibi aliquot dum
 haret diebus, fama nouorũ hospitiũ ad aures pa-
 ganorũ deuenit: esse nimirũ hoës, ignoto habitu,
 ac cultu prorõs inaudito. Aduolant ex improui-
 so, parua naue pauci, frendentq; ira fumãtes bar-
 barũ nescio quid, ac hospites quærũt. Tandẽ vnus
 ex eis peiorũ pessimus, ppius accedēs, sublato vi-

sui eum nõ
admittunt.

Gnesna ci-
uitas in Bo-
emia.

Multos ad-
ducit ad
Christum.

Venit in
Prussiam.

V 2 maxima

**Percutitur
immaniter
sacer Anti-
stes.**

maxima conto, quo nauem impulerat, ceteros
meditantem episcopum fortissime percussit,
non abitis, inquit, citius capite plectemini
certè duris vexati supplicijs, ingratis moribus
subibitis. At verò sacer Antistes, humili stramine
mente pariter ac corpore toto extentus dicitur
Etus, inquit, Deus: Si plus non accipiam per
cifixo meo, vnum saltem preciosum istum
beo.

Quid verò inde secutum? Foras eiecit
unt in mercatum, vbi subito cælicolam con-
stant longo agmine omnis generis ac sexus
mines, pandunt cruentos rictus, ac luporum
star, sanguinem sitientes minatur mortem
ad eos apportaret vitam. Loquentem horum
deridentque, & cælestia verba, magna cum
tuitate ac modestia inculcantem, dedignantur.

**Barbari ver-
ba vitæ au-
dire recusant
& mortem
minantur.**

Instabat nihilominus vir sanctus, feritatem
ruti lenire: sed illi horrendis clamoribus
implentes, baculisque terram percutientibus
rorem dictabant, mortemque procinus se illi
ros, ni terra excederet, iurabant. Tum verò
ta Christi oleum se & operam perdere certum
tristitia magna affectus varios casto in peccatis
versabat æstus, nec camen salutis gentis barba
vel certè optatæ mortis spem abiciebat. Hæc
itaque cum socijs consilio, placuit abiectio vestis
horrore, nitidiorem paulò corporis assump-
habitum, ac alia quæuis offensionis periculosa
dibus paganorum animis adimere. Interea
hac arte ac fraude deludere eos cogitat, ad
cium Luiticorum furda idola, totis viribus
dicationis fulmine deiicienda, conuertit in
Christo nouum aliquem populum acquirere
aut longis desiderijs finem imponeret. Sed

**Luitici sunt
qui alias vil-
si dicuntur.**

his cogita-
re cõlectu-
Eccè en-
lennijs rit-
vncunque
genti cum
cuius fra-
fuerat. Is-
mum suum
re cupieb-
culis prin-
montem c-
preclaran-
foelix pat-
lanceis (q-
fuerunt) c-
& nefaria
cordis eiu-
pari furo-
Ve autem
hil huius
dem prec-
martyris
amplexan-
ad suum c-
Impij v-
li morte,
pore capi-
runt, ve f-
vi illud r-
tres, mart-
in captiu-
gloriæ ce-

his cogitationibus implexus hæret, breui itinere cõsecutus est, quod multo tempore quaesierat.

Eccè enim dum læto in gramine Missarum solennijs ritè celebratis, & viribus corporis cibo utique reparatis, somno indulgent, adest ingenti cum armorum strepitu, barbarus quidam, cuius frater non ita pridem à Põlonis occisus fuerat. Is acri vindictæ cupiditate incensus animum suum sanctissimorum virorum nece sanare cupiebat. Itaq; rapido cursu eos affecutus, vinculis primum constrinxit, impositi q; plagis, ad montem quendam compulsi in cuius supercilio præclaram martyrij palmam diu desideratam, foelix pater, foelici agone adeptus est. Ibi septem lanceis (quemadmodũ referunt qui agoni interfuerunt) confossus occubuit. Primum dux ipse, & nefariæ cohortis magister, stimulante furore, cordis eius penetrabilia perforavit, indè ceteri, pari furore ac malitia elati, scelus peregerunt. Ve autem ostenderet diuina clementia, quàm nihil huius vitæ mors sit formidanda, quàm que eadem preciosa in conspectu Dei sit, eccè ligatæ martyris manûs vtrò solutæ, amicam mortem amplexarunt: ac crucis in modũ extentæ, anima ad suum creatorem abeunte, permanferunt.

Capitur S. Adalbertus, & vinculis constringitur.

Septem lanceis confoditur.

Miraculum.

Duos eius socios, capti uos abducunt.

Impij verò, illata viro sanctissimo tam crudeli morte, nequaquam contenti, abscissum à corpore caput, fida sub custodia vtrumque asseruauerunt, vt finitimo Boleslao Duci, ingenti pecuniæ vi illud redimendum offerrent. Duos autem fratres, martyris comites fideles, secum miserandã in captiuitatem abripuerunt, eodem martyrij ac gloriæ certamine à cælesti Patre coronandos.